Ե· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1131 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1879

ԼՐԱՏՈՒ

ՅՆՕՐԷՆ ԽՄԲԱԴԻՐ
Ն. Ի
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՆԻԿ· Մ· ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Գալաթիա Բերչեմպէ Ըզդալ
Իրմի խանի դէմ Աամուր փո-
զոց Թիւ 18

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԹԻՐԹԸ 20 ՓՐ· ԱՐԾԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ո-ՎԵՐԻ
Կ· Պոլսոյ Համար
Տարեկան ՂՐՇ· 100
Վեցամսեայ » 50
Եռամսեայ » 25

Դառաձագ, Արուարձանաց և կամ օտար երկրի համար թղթատարու-թեան ծախքը բաժանորդաց վրայ է·

Շատեր կ'հարցնեն մեզ թէ պաշտօնապէս առ մեզ վերագարձող հռովմէական եղբարց այն խոստման յայտարարութիւնն, թէ կան տակաւին ուրիշներ ալ որք իրենց պիտի հետեին, ինչ արդիւնք ունեցաւ։ կրնամք հաւանեցնել թէ այդ յայտարարութիւնը կատարեալապէս ճշմարիտ է և թէ շաբաթ չանցնիր որ 2–3 հռովմէական քնտանիք չդիմեն Ս. Պատրիարքին, անուններին ազգային տումարին մէջ արձանագրել տալու համար· ինչպէս վերջին շաբթուս 3 քնտանիք ևս, անցեալ շաբթու ալ 3 քնտանիք և նախընթաց շաբթուն ալ 2 քնտանիք հռովմ· մեր Պատրիարքարանը դիմելով միութիւնին յայտարարած և արձանագրել տուած էին զիրենք, որոց անուններն ի վերջոյ կ'հրատարակեմք՝ երբ Պատրիարքարանէն մեզ հաղորդուի պաշտօնական ցանկը։

Գալով մեր հռովմէական եղբարց մէջէն մի քանի երեւելեաց, որոց վերադարձն ալ կանկնակալուէր և յարդ յայտագած է, հարկ է խոստովանիլ թէ այդ գերդաստանաց տէրերն և պլխաւորք տակաւին չեն կրցած յօգտիլ իրենց քնտանեաց ըզգեղեցիկ սեռէ անդամոցը կողմէ ելած դժկամակութեանն ու քնդդիմութեանը, երբ այս դժուարութիւնն ալ բարձուի կամ մեղմանայ, այն ատեն ա. նոնց ալ վերադարձն անտարակուսելի է։

Կիմանամք նաև թէ հակառասունեանց միացեալ մտն ոչ պաշտօնապէս դիմում մ'քնել փորձեր է Ս.Պատրիարքին մօտ, հասկնալու համար թէ տրամադիր է արդեօք Ն Սրբազնութիւնը սակ քաղաքականապէս ներկայացնել դիրենք քաղաքային իշխանութեանց առջեւ և քաղաքային պարծերնին հայոց պատրիարքարանի կնքովը ու միջոցաւը տեսնել, առանց կրօնական կամ եկեղեցական իրաւասութեան կամ պայմանաց փոփոխութիւն պահանջուելու, իսկ կ'կարծեմք գիտնալ թէ այսպիսի առաջարկութեան մը փորձ՝ լաւ ընդունելութիւն պտնելու յոյզուածի մը յոյզ չէ կրցեր տալ։

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ՈՒԽՏ

Ազգային լրագրաց մէջ խընդիր մը կ'յուզուի եպիսկոպոսական Ուխտագրի մը նկատմամբ, խնդրոյ առարկայ եղած կէտերը չեն զգար, բայց քնթերցողք կ'նշմարեն, որ խնդիրն միշտ անլուծանելի պիտի մնայ, քանի որ փոխանակ քնդհանուր տեսակետէ քննուելու՝ իրբև Ս. Պատրիարքի և Գեր. Մուրատեանի սատրագրութեան խնդիր կ'նկատուի։

Լոյս հանդիսի Պ. յօդուածագիրն Մասիսի հրատարակած ուխտագրին դէմ կ'հրատարակէ Ներսէս Ս.Պատրիարքի ուխտագիրն, որով փոխանակ հերքելու, աւելի կ'հաստատէ Գեր. Մուրատեանի խօսքն, զոր կը գրէ Մասիսի 2452 թուոյն մէջ թէ՝ «Ուխտագիրն դոյութիւն ստացած է այն օրէն, երբ Ա. մեն. Ներսէս Ս. Պատրիարքն «ուխտ կատարած է», (և ո՛չ թէ «ստորագրած է», ինչպես որ խնդիրն այլափոխելու դիտմամբ կ'գրէ Լուսոյ Պ. յօդուածագիրն) ի չարս Ս. Էջմիածնի եպիսկոպոսաց անցնելու համար։

Երկու ուխտագիրք կ'տեսնենք ուրեմն հրապարակի վրայ, յորոց մին գոյութիւն կամ ձնունդ տուած է միւսոյն, եւ բառերով տարբեր են, բայց նպատակաւ նոյն, քանզի ո՛վ կարող է ըսել թէ՝ երկար տարիներ Սսոյ եպիսկոպոս ըլլալէն և վարդապետներ ու քահանայք ձեռնադրելէն զկնի վերադառնալ և ուխտել Սսոյ եպիսկոպոս չհամարուելու համար նուազ ծանր է՝ քան եպիսկոպոսանալու ժամանակ ուխտելն ընդդէմ կողմն Աթոռոյն Սսոյ . . .

Բացարձակապէս կերեւի որ երկու ուխտագիրքն ևս մի եւ նոյն նպատակն կենթադրեն Սբ. Սսոյ Աթոռոյն նկատմամբ, երկուքեան ևս յարակից են իրարու և միասին կարող են միայն հերքուիլ կամ ընդունուիլ, բայց հերքողն կամ ընդունողն Ազգ. երեսփոխանական ժողովն կարող է լինիլ և ոչ թէ Լուսոյ կամ Մասիսի յօդուածագիրքն, որոնք միայն առաջին դժուարութիւնն նպաստեն խնդրին։

Արդ՝ կ'մնայ այժմ խնդիրն ամփոփել հետեւեալ հարցմանց մէջ և ուղղակի պատասխան պահանջել։

Ա. Հարկ կա՞յ արդեօք խըտրութիւն դնել Էջմիածնի և Սսոյ եպիսկոպոսութեանց մէջ, քանի որ երկուքեան ևս միևնոյն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ անայլայլելի ձեռն ու դաւանութիւնքն ունին։

Բ. Հարկ կա՞յ արդեօք ի Սիս ձեռնադրուած եպիսկոպոսէն ուխտ պահանջել Ս. Էջմիածնի եպիսկոպոս համարուելու համար, քանի որ հռովմէականութենէն դարձող հայ վարդապետներէն անդամ ուխտ չպահանջուիր։

Գ. Հարկ կա՞յ արդեօք ի Ս. Էջմիածին ձեռնադրուող եպիսկոպոսէն ուխտ պահանջել՝ Սսոյ Աթոռն մերժելու համար։

Դ. Ազգային երեսփոխանութիւնն օրինաւորապէս հաստատած և տէրութեան հրովարտակաւ վաւերացուցած է արդեօք Սսոյ կաթողիկոսի քնտրութիւնն։

Ե. Սսոյ կաթողիկոսն լիովին կ'վայելէ՞ արդեօք կիլիկիոյ կաթողիկոսական իրաւասութիւնն և արդարապէս գծուած ու սահմանուած են իր իրաւունքն ներն ու պարտքերն։

Զ. Ներսէս Ս. Պատրիարքի և մաշտոցական ուխտագիրքն օրինաւոր կ'համարուի՞ն արդեօք յաչս երեսփոխանութեան։

Է. վերջապէս, երեսփոխանութիւնն քնդունած է և կընդունի՞ արդեօք յիշեալ ուխտագիրքն, թէ բողոք պիտի բառնայ քնդդէմ Ս. Էջմիածնի և քնդդէմ ստորագրող եպիսկոպոսաց։

Ասոնք են ահա խնդրոյն լուծման էական պայմանները, զորս տեսնելու եւ չօշափելու համար հարկ չկայ, դուշակ կամ մարգարէ լինիլ, այս ինչ կամ [illegible] զգայական բանականութեան ապարեզ բառնալ լրագրաց մէջ։

* * *

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

(Տես Թիւ 1125)

Ընկերութիւնս իր ցարդ ըրած ջանից ու զոհողութեանց արդիւնքները վայելելու բազդն ունենալով և իր հաճելոյ երեք կրթական հաստատութիւններն աւելի յառաջադէմ վիճակի մը մէջ դնելու ստիպողականութիւնը նկատողութեան առնելով պարտաւոր եր իր վարժարանաց աստիճանը աւելի բարձրացնել, ինչ որ արդէն վաղուց զգացած էինք, սակայն երկու գործաւոր արգելքներ մեր ջերմ փափաքները կ'սառեցնէին, մին դրամ, միւսը՝ այնպիսի դաստատու մը գտնել որոյ կրնան ևս վարժուհի բլլալու հանգամանքները օժտեալ բլլար, ժամանակը իր պարագայներովը յաղթեց սակայն այս երկու դժուարութեանց ալ, ժողովրդին ազգային գործերու համար առատաձեռնութեան յօժարակամ տրամադրութիւնը մէկ կողմէն, մեր ջանքերն ու նաքաշեաններու հայրենասէր պատրաստականութիւնը միւս կողմէն պակցին վերջապէս թէ՝ մեր փափաքներն և թէ՝ մեր հաճե-

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՈՒ

Ի. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ս. Հայոց Հայրապետական Սուրբ Եկեղեցին, որ Մայր Աթոռն է Ամենայն Հայոց, Վաղարշապատ քաղաքին մեջ, Արարատյան դաշտավայրին հարավային կողմը, Արագած լեռան ստորոտին, Մասիս լեռան հանդիպակաց կողմը, Երևանի նահանգին մեջ, Ս. Էջմիածնի վանքին մեջ կը գտնուի։ Ս. Էջմիածնի վանքը Վաղարշապատ քաղաքի հարավային կողմը, քաղաքի հետ միացած, մեկ վերստ հեռու կը գտնուի։ Վանքը շրջապատուած է քարաշեն պարսպով, որ ունի չորս դռներ, մեկը արևելեան կողմը, մեկը հարաւային կողմը, մեկը արևմտեան կողմը, մեկը հիւսիսային կողմը։ Վանքին մեջ կը գտնուին Ս. Հայոց Հայրապետական Սուրբ Եկեղեցին, Ս. Հայոց Հայրապետական Աթոռանիստ Վեհարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Զանգակատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Գաւիթը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Գանձատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Մատենադարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Տպարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ճեմարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Հիւանդանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Դպրանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ընտանեկան Տունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղին, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Գաւիթը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Գանձատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Մատենադարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Տպարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Ճեմարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Հիւանդանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Դպրանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Ընտանեկան Տունը։

Ս. Հայոց Հայրապետական Սուրբ Եկեղեցին կառուցուած է 301 թուականին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի կողմէ, Տրդատ Մեծ Թագաւորի օրով։ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի կողմէ կառուցուած Ս. Հայոց Հայրապետական Սուրբ Եկեղեցին կը գտնուի Ս. Էջմիածնի վանքին մեջ, Վաղարշապատ քաղաքին հարավային կողմը, Արագած լեռան ստորոտին, Մասիս լեռան հանդիպակաց կողմը, Երևանի նահանգին մեջ։ Ս. Էջմիածնի վանքը Վաղարշապատ քաղաքի հարավային կողմը, քաղաքի հետ միացած, մեկ վերստ հեռու կը գտնուի։ Վանքը շրջապատուած է քարաշեն պարսպով, որ ունի չորս դռներ, մեկը արևելեան կողմը, մեկը հարաւային կողմը, մեկը արևմտեան կողմը, մեկը հիւսիսային կողմը։ Վանքին մեջ կը գտնուին Ս. Հայոց Հայրապետական Սուրբ Եկեղեցին, Ս. Հայոց Հայրապետական Աթոռանիստ Վեհարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Զանգակատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Գաւիթը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Գանձատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Մատենադարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Տպարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ճեմարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Հիւանդանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Դպրանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ընտանեկան Տունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղին, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Գաւիթը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Գանձատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Մատենադարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Տպարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Ճեմարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Հիւանդանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Դպրանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Ընտանեկան Տունը։

Ս. Հայոց Հայրապետական Սուրբ Եկեղեցին կառուցուած է 301 թուականին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի կողմէ, Տրդատ Մեծ Թագաւորի օրով։ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի կողմէ կառուցուած Ս. Հայոց Հայրապետական Սուրբ Եկեղեցին կը գտնուի Ս. Էջմիածնի վանքին մեջ, Վաղարշապատ քաղաքին հարավային կողմը, Արագած լեռան ստորոտին, Մասիս լեռան հանդիպակաց կողմը, Երևանի նահանգին մեջ։ Ս. Էջմիածնի վանքը Վաղարշապատ քաղաքի հարավային կողմը, քաղաքի հետ միացած, մեկ վերստ հեռու կը գտնուի։ Վանքը շրջապատուած է քարաշեն պարսպով, որ ունի չորս դռներ, մեկը արևելեան կողմը, մեկը հարաւային կողմը, մեկը արևմտեան կողմը, մեկը հիւսիսային կողմը։ Վանքին մեջ կը գտնուին Ս. Հայոց Հայրապետական Սուրբ Եկեղեցին, Ս. Հայոց Հայրապետական Աթոռանիստ Վեհարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Զանգակատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Գաւիթը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Գանձատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Մատենադարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Տպարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ճեմարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Հիւանդանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Դպրանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ընտանեկան Տունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղին, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Գաւիթը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Գանձատունը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Մատենադարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Տպարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Ճեմարանը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Հիւանդանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ուխտատեղիի Դպրանոցը, Ս. Հայոց Հայրապետական Մայր Տաճարին Ընտանեկան Տունը։

յին–Արեւմտեան (Իտալիոյ) կողմէն իր վաճառքները դուրս հանելու անցք մը պարտաւոր է ճարել, եթէ Հիւսիսային–Արեւմտեան (Գերմանիոյ) կողմէն իր վաճառաց սրտահանութիւնը արգելքի պիտի հանդիպի, — ինկարծակի թէ ունէ առեւտրական դաշնագիր մ'ալ չպիտի կնքուի։

Սէրայէվոյէն հասած տեղեկութիւնք կ'ծանուցանեն թէ, բազմաթիւ սպիացիք որ մահմետականներն խաչանգեր էին, իսոիւ պատժուելնան, անոնցմէ մէկն ալ՝ պատերազմական առնուին որոշմամբը՝ հրացանի բզուեցաւ։

Լոնտրա 8 դկտմ.

Այս առտուան թերթերն հեռագիր մը կ'հրատարակեն ծանուցանող թէ՝ Պ. ոք Նովիքօֆ կ. Փոլոյ ռուսական դեսպան պիտի անուանի Լօպանօֆ իշխանին տեղ։ —Նոյն թերթերը ուրիշ հեռագիր մ'ալ կ'հրատարակեն ծանուցանող թէ՝ Ալպանիացւոց դիմակցութիւնը պիտի որոշէ թէ Գարատաղցւոց դէմ քնդկ. դիմադրութիւն մը քնէ, թէ մահմետականք թողլով մեկնին երկիրը Գարատաղցիներէն գրաւուելէն ետքը։

Գապուլէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նորէն զօրք պիտի ղրկուի անգ. դեսպանութեան անձինքն սպաննող ափղան դասալիք զօրաց դէմ, որք փախչելով այժմ լերանց մէջ պահուած են։

Լրաթերթք հաւանութիւն կ'յայտնեն Հնդկաստանի փոխարքային այն որոշմանը թէ, մինչեւ որ Պիրմանիոյ կայսրը անգ. դրօչակին դէմ ըրած անարգանացը փոխարինական հատուցումն չքնէ՝ ինքն ալ Պիրմանիոյ կողմէն պահանջուած փոխարինական հատուցումն քննելը պիտի քնդունի։—Անգլիոյ կառավարութիւնք Աֆղանստանի նկատմամբ Ռուսիոյ հետ բանակցութեան մտնելը վերջնապէս մերժեց, Անգլիա Աֆղանիստանի մասին Ռուսիոյ մի ջամառութիւնը և նորա ապագայ կազմակերպութեանը վրայօք Ռուսիոյ հետ բանակցութեան մտնելը չընդունիր։

Պէրլին 8 դկտմ.

Տէրութիւնք անկախութիւնը պիտի ճանչեն։

Այս առտու հասած

Բէլէրապուրկ 8.—Պօսկուայի դաւաճանութիւնն ընողը բերդարգելութեննէ փախչող կալոնաւոր մին է, զոր ոստիկանութիւնը կ'ընտռէ այժմ։

Լոնտրա 8.—Անգ. նաւատորմէն Բէլիքան անուն նաւուն կոմանդոն պայթելով, չատ մարդիկ կան սպաննուած և վիրաւորեալ։

Պուքրէշ 8.—Խորհրդարանը 42ի դէմ 77 քուէով ընդունեց երկաթուղիքը գնելու ծրագիրը։

Վիէննա 8 —Հունգարիոյ մէջ նորէն մեծամեծ ողողումներ եղած բլլալ կ'ծանուցանեն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Այս առաւօտ բացուեցաւ	11·17
Րումէլի	35·50
Թղթադրամ	920·00
Պղինձ	355·00

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պաշտօնական տպդ մը այսօր ծանուցանելով թէ 72ի Գանձատումս (Պօնախ Թրէզօր) ունեցողներուն իրաւունքն բլլալով տարին 2 անգամ իրենց Գանձատուներն 55 անգ. ոսկւոյ դնով փոխանակելու 100 անգ. ոսկինոց օսմ. ֆրանսիտէի հետ (այսինքն 55 ոսկինոց Գանձատումի մը փոխարէն 100 ոսկինոց ֆրանսիտէ առնելու), կը հրաւիրէ 72ի Գանձատումս ունեցողներն հոս ի կ. Պոլիս որ նեղկոյ 79 դեկտմ. 1/13էն բս. կրսեալ մինչև 80 յնվ. 1/13 և առ առաւելն մինչև 80 յունիս 30, Բրեսթ-Լիթովսկ Պանքան տակին յանձնեն, փոխարէնն 2 ամիսէն յետոյ՝ ֆրանսիտէ առնելու պայմանաւ վերոգրեալ հայտով, թէ տրուած Գանձատումներն և թէ՛ փոխարէն առնուած ֆրանսիտներն 1876 յուլիսի կտրօններն պիտի ունենան վրանին, յանձնուած Գանձատումներն դրուելնելէն ետքը 4 օր վերջը Պանքային կողմէն նորէն իրենց տէրտնեցը ետ պիտի տրուին, որ զանոնք 2 ամիս վերջը տանելով փոխանակին ֆրանսիտի հետ, Բարլը, Լոնտրայի, Պերլինի, Վիէննայի և Ամքսթերտամի մէջ ալ զատ զատ պանքաներ ցոյց տրուած են այն կողմի արժէտեարց համար սոյն փոխանակութեան գործը կատարելու։

—Բ. Դրնէն բոլոր օսմ. առաջ կուսակալներուն ղրկած նայմ. 26 թուոյ եպարգոսական հրամանագիր մը կ'պատուիրէ որ, ոստիկանութեան զօրաց ամսականներն ամեն բանէ առաջ վճարուելու փոյթ տանիլ որոշուելով, եթէ գառառին հասոյթներն՝ ոստիկանաց և քաղաքային պաշտօնաթղթաց ամենուն ալ ամբողջ ամսական թոշակը վճարելու չբաւեն, նախ ոստիկանութեան զօրաց ամսականներն ամբողջ վճարուելու են, և ապա մնացած մասը՝ քաղաքային պաշտօնաթղթաց ամսականին վրայ բաշխելով տանջք թեթևցնելու է, ոմ որ այս որոշման հակառակ վարուի՝ պատասխանատու ընելով պաշտօնանկ պիտի լինի։

Ազգային տնօրէնութիւնն մը խիստ հարկաւոր եղած էր, զի չորացուցչութեանց յանգգնութիւնը չափն անցնիլ սկսած էր, որոյ վերջին մէկ ապացոյցն է հետեւեալ դէպքը։

—Երէկ ժամը 7ին միջոցներն Բերայ Յէրիտիւէ փողոցը հայ քնտանիքի մը տունը եռաւ կողմէն 2 գող ներս մտնելով, նախ աղջիկ մը կ'տեսնեն և գաղտնով կպառնան որ ձայն չհանէ, աղջիկը չփոթած վեր կը վազէ, և մինչև որ խելքերնին գլուխը գալով պատուհանէն օգնութիւն կ'գոչեն, գողերն վարի յարկի կահկարասիքն ուարծաթեղէններն յափշտակելով կ'մեկնին։

—Առջի դիշերն ալ Պահճէգաբուռ երկու ծխախոտաճառի խանութներն գող մտնելով, մէկուն քասան կ'կոտրեն, միւսին ալ դարակէն 500 դր. չափ ստակը գողնալով կ'մեկնին։

—Աւստր. դեսպան Զիչի կոմսին օրդին անցեալ շաբթու հոս հասեր է, իր հօրը հետ միասեղ վիէննա ուղեւորելու։

Զիչի կոմսը յառաջիկայ շաբաթ պատրաստուելով, երէկ Բ.Դուռը բոլոր նախարարաց զատ զատ հրաժեշտի այցելութեան շրջեր է։

—Պուլկարիայէն երէկ նորէն բազմաթիւ գաղթականներ դարձան մայրաքաղաքս, մերկ, բոպիկ և ամենաթշուառ վիճակի մէջ, որք հարկաւ դիշերն ալ դուրսը մնացած բլլալու են։

—Սիմամպուլ կ'գրեն թէ Սբ. պիտ մինչև վերջին պատերազմին ծագումը՝ Բ. Դրան իրեւնեցած 3 տարուան հարկը անվճար թողած լինելով, այս անգամ Պէկրատի օսմ. դեսպան Սէրմէտ էֆ. հրաման ղրկուեր է ասկէ որ այլ 3 տարուան անվճար հարկը պահանջէ։

—Միևնոյն թերթը կ'ծանուցանէ նաեւ թէ՝ Միշէլ բաշալի տրուած արտօնութեան համեմատ, Ղալաթիոյ կամուրջը Բէրշէմպէ–բազարի և կամ Ապտկարաբուի կողմը փոխադրուելով՝ այդ կողմի ծովեզերեայ տեղերը յարդ պիտի ստանան, այժմէն շատ մարդիկ սկսեր են սուզ ու բարձր գինեորով յիշեալ կողմերը տեղ ծախու առնելու։

—Այս գիշեր ալ կէտիկրատշա թաղը հանեալ ոճրագործութեան պէպքը տեղի կունեցեր։ —Հայպղի մը (որու հայ մայր ռուսիացի է կըսուի) որն որ իր կնոջը հետ գժտած բլլալով տուն երթալ գալը դադրեցուցած էր, այս գիշեր առաջին անգամ գալով տանը դուռը կ'զարնէ, կինը տեսնելով որ այրըն է՝ չբանար դուռը, այն ատեն մարդը կերթայ իր ծանօթներէն Դասալար անուն մէկը գտնելով կառնէ միասեղ տուն կ'դառնայ և դուռը բացուելուն պէս՝ մարդը կստացի կերպիւ ներս արշաւելով՝ քնիին վրայ կ'յարձակի (զի նա էր դուռը բացողը) և ձեռքի րիվոլվէրը պարպելով անմիջապէս կսպանէ իր կինը վրայ հասնելով զայն ալ կ'զարնէ որոյ մէկ կողէն մտնելով գնտակը կրեակէն դուրս կելնէ, յետոյ անիրօջը վրայ յարձակելով զանի ալ կը զարնէ, և այս իրարանցումին մէջ՝ իր քնկերը գտնուող դասպար ազան, զանի բռնելով արգիլել կ'փորձէը, ինքն ալ գարնուելով կ'վիրաւորուի, իսկ մարդասպանը փախչելով անհետացեր կըլլայ և ցարդ չէ գտնուած։

Սպանեալը 17 տարեկան մանկամարդ աղջիկ մ'է եղեր, կնոջը վերքն ալ վտանգաւոր է կըսուի։

—Բ. Դուռը պաշտօնապէս դեսպանաց հաղորդեր էր ելմբտական վերջին կնքուած պայմանագրին, ինչպէս նաև այդ մասին տրուած հրամանագրին պատճէնը։ Դ–ԼԸ Դեսպան Պ. Փուրնիէ յիշեալ դ[illegible] ստանալը ծանուցանելու համար գրած պատասխանագրին մէջ, կըսէ թէ պիտի փութայ զանոնք իր կառավարութեանը հաղորդելու, որն որ պիտի գնահատէ այդ պայմանները, առանց աչք վրիպեցնելու Պերլինի դաշնագրին 28րդ Ատենագրութեան մէջի՝ օսմ. գանձային խնդրոյն վերաբերեալ տրամադրութիւնը, որով «մեծ տէրութիւնք «կարծիք կ'յայտնեն յանձնա«րարել Բ.Դրան որ կ.Պոլսոյ մէջ «հիմնական յանձնախումբ մը «հաստատէ, մտանագէտ ան«ձանցմէ, դաշնագիր կառավա«րութեանց իրաքանչիւրէնքան«րեալ, որոյ պաշտօնն բլլայ օսմ. «արժէտեարց պահանջմունքը «քննել և ազգու միջոցներ ա«ռաջարկել, այդ առնելիքի «տեարց վրայութիւնքը գոհացնե«լու համար բան կարեւոց ընդ«դան ելմտական կացութեան»։

ԻԼԱՆ

Պօլսոյ հիմնարկ Լօնճա ճատէօրնալ մուհիմէրէք ի քիսկիր եվին կ սիմարլարը պապի վան պիր արուանքն, վէ Այվանսէրայ իսկէլէ ճատտէսինտէ պիր արբա տօղուղ պապ տիւքքեանլարըն եալընըզ պիր բուպ հիսէմի տամիլըգ օլուպ, իմալէթլիսի օյանըէրին՝ Սիմամպօլտա Ֆամօնտս բանկասա Ն.օ. 14 մա, պազանա միւրաճաաթի լլլէմէլէրի իլան օյունտա։

ՕՐԱՑՈՑՑ 1880
ՏԵՐ ԵՐԵՄԻԱՅԻ
Գին մէճիտ դրամ 1 ղրշ.

ՕՐԱՑՈՑՑ 1880
Գրասիրաց Ընկերութեան
Գին մէճիտ դրամ 1 ղրշ.

ՕՐԱՑՈՑՑ 1880
Ս. ԵՐուսաղիմայ
Գին մէճիտ դրամ 1 ղրշ.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՑՑ
Զարդարեան
Գին մէճիտ դրամ Չղրուշ

Կը ծախուին ամեն Գրավաճառաց քով եւ Զարդարեան վաճառատունը՝ վաւերացեալ Հիւանդանոցի կնքով. Ընդարձակ Օրացոյցը կը պարունակէ՝ 80 երեսէ բաղկացեալ յաւելուած մը այլազան եւ կարեւոր նիւթերու, որք են՝ Քաղաքավարութիւն Զարդարանք ու Մաքրութիւն, Շէնք Շնորհքի վրայ ընդհանրապէս, Այցելութեան վրայ Նամակագրութիւն, Հացկերոյթ տալ: Սկզբունք Եպիկտետոսէն, քաղուած: Կիրքերու վրայ ուղղամտական տեսութիւնք, Բարկութիւն. Վախ, Տխրութիւն Կամ Վիշտ, Նախանձ, Յուսահատութիւն: Անյաւայլք — Մանրամասնք. Կարծեցեալ մահ, ինչ ինչ պատուղներ երկար առեն պահելու կերպեր: Զուարճալիք, երգ պանդուխտ պատանեկի Ծիծեռնակ:

—

ՆՈՒԷՐ ԿԱՂԱՆԴԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՅՕՐԻՆԵՆԱՑ

Ըստ՝ Ս. Օ-ԼԷՆ

Սոյն գրքոյկը որ գոյնզգոյն և ոսկեզօծ կափարիչներով, 24 երեսէ բաղկացեալ և Նպատակներով զարդարուած է, տղայոց բաւական լաւ նուէր մը կրնայ ըլլալ, որ նոր տարւոյ առթիւ դիտողութիւնք և երկարն խորհրդածութիւն մը ունենալէ զատ կ'պարունակէ նաև մի քանի բարոյական և զուարճալի պատմութիւնք:

Կը գտնուի տեղին է Մէրճաւանի Շուկայն թիւ 33 Սրապեան Պաղտասար աղայի գրատունը, և կ'ծախուի ուրիշ գրավաճառաց քով, Իգին 2 ղրշ. արծաթ ղրամ:

ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԿԱԴԷՄԻԱ
Տարեկան Նիստ Հրապարակական
ՁՆՈՒՆ
ՊԱՐՈՆ ԺԻՒԼ ՍԻՄՈՆԻ
Տնօրէնի Ակադեմիային
Թարգմանեաց
Եփրեմ Ս. Աղընեան

Կ'գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով և Պահճէ-գիւղ Սուճի Պօղոս աղային խանութը:

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
Ա. Մ. ԳԱՐԻՊԵԱՆ
10 Եիւքսէք-Դալարբշմ Ներսը

Այս թղթավաճառանոցին մէջ կ'վաճառուին ամեն տեսակ գրի ու գծագրութեան վերաբերեալ պիտոյք խիստ չափաւոր գներով,

Թղթավաճառանոցս յատկապէս գպրոցատերաց, գպրոցականաց ու աղգ. քնկերութեանց ուշադրութեանը կը ներկայացնեմք:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
և ի
ՀԱՑԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ
Խօսեցաւ
ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ
Ագգային Հիւանդանոցի
պարտիզի մէջ
27 Մայիս 1879

Կը ծախուի ամեն հայ գրավաճառաց քով և Բերա Պօղոս Ֆրանսացոյն գրատունը ի գին ու կէս ղրշ. արծաթ:

ՇԱՐԳ
ՄՈՒՀԱՐԷՊԻՍԻ ՀԻՒԵԱՑԻՍԻ
Հեղինակութիւն
ՊԱՐԳԱՆ ՊԷՑԻ

Բաժանորդք գրուիլ ուզողներն դմելու են Բերայ Թարլա-Պաշը փողոց թիւ 22 քազինօն գործատ հրատարակիչ Միհրան Ս. Քիթապճեան էֆ. և Պօլիս Սուլթան-Համամ Էսքի Ջամի Ներսը Մուրատ էֆ. Ուրֆալեան Դաւիթ էֆ.:

Իսկ տեսր առ տեսր գնել ուզողաց համար կ'ծախուի Էմին-Էօնիւ Ջրմուճառ Մհի. Պօղոս աղայի խանութը, Բերայ Աղա-Ջամի ծխավաճառ Բահճեան Յովսէփ աղայի 167 թիւ և Թարլա պաշը ծխավաճառ Անդրէաս աղայի խանութները:

ՀԱՄԱՌՕՏ
ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Հրատարակէ
ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

—ο—

Սոյն կարեւոր և օգտակար գըրքոյկը, որ թէ՛ ի պէտս վարժարանաց և թէ առանձին ուսանողաց կրնայ միանգամայն ծառայել, յատակ բացատրութեամբ, 130 փայտատիպ պատկերօք ճոխացեալ և 140 երեսէ բաղկացեալ ըլլալով 3 ու կէս ֆր. (գաղղիական գինն ըլլալով 5 ու կէս ֆր.)

Կ'գտնուի Կ. Պոլիս Սուլթան-Համամ Էսքի Խան թիւ 17, Նշան էֆ. ու Պէրպէրեանի փոստ. բաժանունը և բոլոր գրավաճառաց քով:

Մէրճանը իմամ Ալի խանի վերի յարկը թիւ 20 սենեկի մէջ ամեն օր Տաճկերէն և Ֆրանսերէն լեզուաց ինչպէս նաև Թուաբանութեան և Տօմարագրութեան դասախօսութիւնները կ'լինին որոշեալ ժամերու մէջ: Նոյն սենեակը նաև յանձն կառնու պատրաստել տաճկերէն ու Ֆրանսերէն լեզուներով ամեն տեսակ պաշտօնական և ոչ-պաշտօնական գրութիւնք, զոր օրինակ խնդրագիր, Ընդգրգիր, Տեղեկագիր, Նամակ և այլն: Արդէ ազգայինք յիշեալ սենեակը դիմելով կրնան ապահով լինիլ թէ՛ դասատուութեան և թէ միանգամայն վերոյիշեալ գրուածքներուն յաջող կատարման վերաբերութեամբ՝ փոյթ եւ խնամ, ինչպէս նաև բանաւոր եւ զոհացուցիչ պայմաններ պիտի ղըտնեն նոյն տեղ:

Ցանկ ց. Աբբոթեան

—•—

ԹԱՑՍԻԼԼԻ ԳԱԶԱՄԻԱ

1880 տարւոյն յատկացեալ Դասամիան ուրիշ ամեն տարիներ հինղ դասամիաներէն ժամանակին դէպ-Ձերուն վրայօք չատ աւելի յստակ և ընդարձակ ծանօթութիւններով եւ երազներու մեկնութիւններ պարունակեալ հրատարակուած է: Գին 2 ղրշ: կ'ծախուի Զաքմաքճըլար Յովսէփ Գալաֆեանի գրատունը:

—ο—

ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ
Ա. Խաատասիրեաց
Մ. Պաղտասրեան Հիւսեհեանց
1879

Անգլիերէն լեզուին դիւրաբերութեան տեսանելով և քիչ առեղի մէջ խօսիլ սորվելու համար յարմարագոյն և մեկ հատիկ գործի մը կրնար համարուիլ այս նոր գիրքը, որ 240 երեսէ բաղկացեալ է և կ'պարունակէ հետեւեալները:

Մասն Ա. Քերականական կանոններ—Մասն Բ. Զրուցատրութիւն—Մասն Գ. Անգլիերէնի յատուկ ոճեր—Մասն Դ. Համառօտ նամանրանի—Մասն Ե. Համառօտ Բառապան Հայերէնէ Անգլիերէն—Մասն Զ. Համառօտ Բառարան Անգլիերէնէ ի Հայերէն:

Ուրամեան տպարանէն ի լոյս ընծայուած այս գործը՝ մաքուր տպագրութեամբ եւ անգլիական կազմով դաշտրդ դարձ-ապրանաւոր՝ կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով, նութիները ի գին երկու ֆրանք:

—

ԳԻՏԵԼԻՔ ՈՒ ՊԱՐՏԻՔ ՏՂՈՑ

Բազմարդիւն Մամուրեան Էֆ ի աշխատասիրութեամբ Իզմիրի Տէսեեան եղբարց տպարանէն ի լոյս ընծայեալ 218 երեսէ բաղկացած պատուական գիրք Ձեզ, որ կրնայ հեղի նակին առէջ հրատարակած «Նոր ընթերցարան»ին լրացուցիչ մասը համարուիլ և Ծայկոցի Բ. Դասի աշակերտաց ծառայել: Սոյն գործը՝ բաց ի ամենակարեւոր գիտելիքներէ կ'պարունակէ նաև այնպիսի նիւթեր որք ապդ. մանկտին սրտին մէջ ի մատաղ հասակէ հայրենասիրական զգացումներ կը ներշնչեն:

Կը ծախուի Էէնի Ջամի Զիլինկիրլեր ճաստէսի, թիւ 2, Ս. Ղուկասեան գրատունը, գին 1 1/2 ֆր:

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ԴՊՐՈՑՑ
Ծօրինեաց
և Մ. Այւազեան

Ահաւասիկ առաջին դասագիրք մը ընթերցանութեան, որ տղայոց հասկացողութեան յարմար բարոյական և օգտակար նիւթեր պարունակելէ զատ, փառանի չափ յատկապէս վրատրեալ պատկերներով ճոխացեալ է:

Սոյն գրքոյկ՝ 112 երեսէ բաղկացեալ, մաքուր կերպով տպագրեալ և կազմեալ ըլլալով, կ'ծախուի Էէնի Ջամի Զի ինկիրլեր ճաստէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով:

Գին 2 ու կէս ղրշ. արծաթ

—ο—

ՓԱՆՈՍԻ

Կոչուած ցաւը դէղը բոլորովին բուսեղէններէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կը դործածուի ու բազմաթիւ ցաւեր ու հիւանդութիւններ չուտով կը բժշկէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է:

Ամեն տեսակ Քովի, Բատամոքսի, մէջքի կամ միզքներու ցաւերու նաև Թանչք, Փոլէրա և այլ ամառուան հիւանդութիւններ ունեցողները այս դեղէն խմելու են հետեւեալ կերպով: Կէս գաւաթ ջուրի մէջ, դիր ապուրի մը դրգալէն աւելի չաքար, վրան լեցուր աճուչի դրգալ մը փանոսէ աղեկ մը խառնէ ու խմէ:

Կոկորդի հիւանդութեանց, և Ուռեցքի համար դեղը վերոյիշեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ երկու աճուչի դրգալ այդ բաղադրութենէն խմէ: Ցօղացաւի, Բիւմատիզմի, Ոտքի ցաւի, Ստամոքսի ու տեսակ տեսակ կռնակի ցաւերու համար դուրսէն փանոսէ քսելով աղեկ մը չփելու է: Ականջի ցաւի համար քիչ մը բամպակ փանոսէի մէջ թրթրելով ցաւած ականջին վրայ դնելու է:

Ամեն ատեն երբոր ցաւի մը համար դուրսէն փանոսէ քսել հարկ կըլլայ, եթէ քիչ մը ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն կըլլայ:

Մարմնոյ այրուած կամ ճմլուած տեղերը բժշկելու համար վտանգը պատահածին պէս փանոսէնէն վրան աղեկ մը լեցնելու է: Դոնապկով ալեւ. կտրուած վերքերը բժշկելու համար՝ արիւնը չորցած շուտով մը վերքը կապելու և դպաին վրայէն փանոսէ լեցնելու է մինչև որ աւ մը թրջի: փանոսէն նաև արեան չրջանը կարագացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացնէ:

Այս դեղին օգտակարութեանը վրայ երկարօ էն գրել աւելորդ կը համարիմք, գործածողները գայն միշտ կը գովեն, ուզողը կրնայ անձամբ փորձել. գինն աժան է: 12 ծախուի Մ. Նազեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը որ է Գալաթիա Ի. Պօլսոյ

Գալաթիա ԹՇ. 26 Նոյ.
ՐՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց		11.17
Ցած գին		11.17
Բարձր գին		11.20
Պոց		11 20
Թղթադրամ	բաց	920.00
	ցած	917 20
	բարձր	925 00
	ժամը 11	920 00
Պոխ. 63ի	ֆր.	00 00
» 65ի	»	66 00
» 69ի	»	64 50
» 73ի	»	57 00
Դանճատուն		19 50
Սօսիէթէ Ժէնէրալ		4 10
Սօսիէթէ Օթօման		3.05
Պանք տը Փօնթէմ.		6 06
Փրէտի Ժէնէրալ		4 06
Թրանվէյ		3 85
Բաւմ. Երկաթուղի		35.75

ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՐԱՄԱՑ
(Համ ամի 100 դր. ի հարկ)

Անգղ. սակի	109.30
Գաղղ. »	87.13
Բօլ	89 27
Փրըմիէ	51 10
Հինդնոյ	17 30
Մէթալիք	18.00
Ճերմակ ժէճիա	06 32
Պլինճ	350.00